

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

2 juli 2003

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse
Economische Unie en de regering van de republiek Libanon
inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen,
ondertekend in Brussel op 6 september 1999**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Stefaan Platteau**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Johan Weys ;

de heren Louis Brill, Peter Gysbrechts, André Moreau, Stefaan Platteau ;

de heren Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete, Miel Verrijken ;

de heren Peter De Ridder, Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Jan Roegiers.

Zie :

1738 (2002-2003)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government	4
A. Gemengd karakter van het verdrag	4
B. Standaardtekst van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU)	4
C. Nieuwe bepalingen in de standaardtekst	4
D. Doel en opzet van de overeenkomst	4
E. Schets van het partnerland	5
II. Algemene bespreking : vragen en opmerkingen van de leden	5
II.1. Tussenkomsst van de heer Patrick Hostekint	5
II.2. Tussenkomsst van de heer Frans Ramon	6
II.3. Tussenkomsst van de heer Stefaan Platteau	6
III. Algemene bespreking : repliek van de minister	6
IV. Stemmingen	7
IV.1. Artikelsgewijze stemming	7
IV.2. Stemming over het geheel	7

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden werd op 1 juli 2003 het ontwerp van decreet houdende instemming met de investeringsbeschermingsovereenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) en de republiek Libanon, na bespreking, unaniem goedgekeurd.

Deze bespreking werd gecombineerd met de bespreking van het ontwerp van decreet houdende instemming met de investeringsbeschermingsovereenkomsten tussen de BLEU enerzijds en Jemen, Koeweit en Saudi-Arabië anderzijds (*Parl. St. VI. Parl. 2002-2003, nr. 1739/1*). De rationale hierachter was dat de vier betrokken landen tot een en dezelfde regio behoren.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR MEVROUW PATRICIA CEYSENS, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, BUITENLANDS BELEID EN E-GOVERNMENT

A. Gemengd karakter van het verdrag

De minister situeert het voorliggende verdrag, als een verdrag dat op bilaterale basis werd gesloten tussen enerzijds de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU), waarin naast het Groothertogdom Luxemburg, aan Belgische zijde de drie gewesten en de federale overheid participeren en anderzijds de republiek Libanon. De betrokkenheid van de federale overheid én de drie gewesten vloeit voort uit het "gemengde karakter" van dergelijke investeringsakkoorden. Voor een meer omstandige schets van de grondwettelijke bepalingen betreffende deze gemengde aard, verwijst de minister de commissieleden gaarne naar het betreffende deel van de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet.

B. Standaardtekst van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU)

De minister laat verder opmerken dat de BLEU al meer dan dertig jaar dergelijke akkoorden sluit, en dit bijna uitsluitend met landen die geen lid zijn van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). Dit om de eenvoudige reden dat men heeft vastgesteld dat ze doorgaans een hoger risico voor buitenlandse investeringen vormen. Om die reden hebben de leden van de BLEU een standaard verdragstekst goedge-

keurd die zij aan hun gesprekspartners voorleggen als basis voor de onderhandelingen. De Vlaamse regering heeft die standaardtekst in 1994 goedgekeurd. Voor nadere toelichting bij de tekst in kwestie verwijst de minister de commissieleden opnieuw naar de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet.

C. Nieuwe bepalingen in de standaardtekst

De minister geeft verder nog mee dat in het najaar van 2002, in het kader van de Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid, twee nieuwe clausules, met betrekking tot het milieu en de arbeidsvoorwaarden werden goedgekeurd. Naar de toekomst toe zullen deze dus eveneens integraal deel uitmaken van de BLEU-standaardtekst.

Aangezien de hier voorliggende overeenkomst met de republiek Libanon reeds op 6 september 1999 werd ondertekend, maken deze nieuwe clausules er nog geen deel van uit.

D. Doel en opzet van de overeenkomst

De Vlaamse regering staat in het algemeen positief tegenover het sluiten van investeringsakkoorden, omdat ze extra waarborgen bieden aan Vlaamse investeerders in het buitenland. Buitenlandse investeringen vallen in principe immers onder de toepassing van de wetgeving van het land waar ze worden gelokaliseerd. En zelfs indien die nationale wetgeving investeringsvriendelijk is, kan ze toch steeds eenzijdig door het ontvangende land in ongunstige zin gewijzigd worden.

Een verdrag daarentegen verzekert dat de erin overeengekomen rechten en beschermingsmaatregelen slechts met wederzijdse instemming kunnen worden gewijzigd. Bovendien wordt het afdwingen van de verbintenissen door internationale instanties mogelijk gemaakt. Dit laatste is zowel mogelijk voor het Internationaal Gerechtshof door de staten die partij zijn bij deze akkoorden, als voor internationale arbitrage-instanties door de betrokken ondernemingen zelf.

De minister preciseert dat de verdragstekst op de eerste plaats bepaalt dat investeerders van de betrokken partijen dezelfde behandeling genieten als de binnenlandse (het zogenaamde "national treatment"). Ook de clause van de meest begunstigde natie, die discriminatie ten opzichte van derde partijen voorkomt, is van toepassing. De verdragspartijen verbinden zich bovendien tot een vergoedingsplicht ingeval van onteigenende maatregelen.

E. Schets van het partnerland

Aangezien een omstandige politieke en economische schets van het partnerland werd opgenomen in de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet, beperkt de minister haar verdere uiteenzetting tot het toevoegen van de meest recente gegevens en evoluties terzake.

De hoogste prioriteit van de regering van Libanon is het verbeteren van de economische toestand in het land en specifiek de wederopbouw van Zuid-Libanon. Ook hervormingen van de overheid staan hoog op de agenda naast de strijd tegen corruptie, verkwisting van overheidsgelden en onkunde binnen het ambtenarenapparaat. Een ander belangrijk punt van discussie waar steeds openlijker over gesproken wordt, is de aanwezigheid en de invloed van Syrië.

Libanon kampt met een groot begrotingstekort. Het Internationaal Muntfonds (IMF) schetst een betrekkelijk positief beeld voor de economie in de komende jaren maar benadrukt de noodzaak voor de regering om door middel van privatisering van staatsbedrijven en de invoering van een omzetbelasting de inkomsten te verhogen.

Onderwijs krijgt een hoge prioriteit. Libanon heeft één van de hoogste alfabetiseringspercentages in de Arabische wereld. Kinderen onder de 14 jaar mogen niet ingezet worden in het arbeidsproces. Toch komt kinderarbeid voor. De gezondheidszorg is relatief hoog ontwikkeld.

Amnesty International maakt in zijn rapport 2003 melding van tientallen arrestaties van leden van christelijke en islamitische groeperingen. Ten minste 12 personen werden aangehouden voor hun vermeende banden met Al Qaeda. Ook werden mensen voor het militair gerechtshof gebracht op beschuldiging van "collaboratie" met Israël. Er wordt ook gewag gemaakt van een politiek geïnspireerde moord en van toenemend geweld tegen vrouwen. Vluchtelingen en asielzoekers waren het slachtoffer van slechte behandeling, arrestatie en uitwijzing. Palestijnse vluchtelingen worden nog steeds gediscrimineerd.

Volgens cijfers van Export Vlaanderen bedroeg de Vlaamse uitvoer naar Libanon tijdens de eerste 9 maanden van 2002 164,77 miljoen euro. Libanon stond daarmee op de 47ste plaats van de Vlaamse exportlanden.

Afsluitend verzoekt de minister de commissieleden tenslotte hun goedkeuring te hechten aan het voorliggende akkoord.

II. ALGEMENE BESPREKING : VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN

II.1. Tussenkomst van de heer Patrick Hostekint

De heer Patrick Hostekint constateert dat de vier voorliggende BLEU-akkoorden alle werden onderhandeld door de federale overheid. Het is dan ook enkel omdat het hier over zogenaamde "gemengde" verdragen gaat, dat het Vlaams Parlement er zijn instemming mee moet betuigen.

Deze praktijk heeft overigens niet belet dat er in deze commissie een traditie is gegroeid om bij de bespreking van dit soort van verdragen ook steeds het respect voor de fundamentele mensenrechten en de nood aan sociale clausules aan te kaarten.

De vier landen die vandaag ter behandeling voorliggen, zijn relatief welvarend tot zelfs zeer rijk. Dat laatste geldt dan met name voor de twee grote olie-exporteurs onder hen, te weten : Saudi-Arabië en Koeweit. Inzake respect voor de mensenrechten scoren ze alle vier echter behoorlijk zwak. Het gaat immers meestendeels om autocratisch ingestelde regimes, zonder noemenswaardige oppositie, zonder echte persvrijheid en zonder de vrijheid om nieuwe politieke partijen op te richten.

Voor de heer Hostekint is het duidelijk dat het Vlaams Parlement niet blind mag blijven voor dit gegeven. Maar anderzijds is hij er zich ook ten zeerste van bewust dat onze mogelijkheden om daar effectief iets aan te doen quasi-onbestaande zijn. Voor het parlement is een verdrag immers steeds in zijn integraliteit "te nemen of te laten". Er is geen enkele amenderingsmogelijkheid. Het enige wat een parlamentslid in deze kan doen is ervoor zorgen dat er tenminste enige kritische opmerkingen over de prospectieve partnerlanden in het verslag van de besprekingen worden opgenomen.

Verder constateert de heer Hostekint dat deze verdragen wel degelijk beantwoorden aan een economische realiteit, aangezien er in diverse van die landen min of meer belangrijke Belgische/Vlaamse investeringen zijn gebeurd, dan wel nog te gebeuren staan. Ook de bescherming van deze investeringen is derhalve een legitiem doel.

Afsluitend stelt de heer Hostekint dat de sp.a-fractie de vier voorliggende akkoorden zal goedkeuren, maar dan wel onder voorbehoud van de opmerkingen die hier geformuleerd werden inzake de mensenrechtensituatie in die landen.

II.2. Tussenkost van de heer Frans Ramon

De heer Frans Ramon sluit zich aan bij de opmerking van de heer Hostekint nopens het feit dat mensenrechten en democratie steeds een belangrijk aandachtspunt zijn geweest in deze commissie. Terzake kunnen we, als we de vier betrokken partnerlanden in ogenschouw nemen, niet onder de vaststelling uit, dat er op alle vier wel iets aan te merken valt qua mensenrechtensituatie. Dit in het ene land overigens al meer dan in het andere.

Ook is de heer Frans Ramon de mening toegedaan dat we ons bij de bespreking van dit soort van verdragen, steeds moeten afvragen of de investeringen die erdoor gefaciliteerd worden, effectief de lokale bevolking ten goede komen. In de mate dat zulks niet het geval mocht zijn, zullen die investeringen immers nooit echt een solide grondslag hebben en zullen ze ook nooit echt "veilig" zijn. Mee daarom én omdat de lokale bevolking heel vaak niet, of niet voldoende, voor zichzelf kan opkomen, moeten we van hieruit steeds de nodige aandacht besteden aan deze kwestie.

En tenslotte laat de heer Ramon nog opmerken dat een verhoging (en betere spreiding) van de welvaart in de betrokken landen de facto ook een belangrijke bijdrage kan leveren tot het vredesproces in het Midden-Oosten. Zulks geldt in het bijzonder voor de, reeds door de minister aangehaalde, wederopbouw van Libanon, maar gaat in wezen evenzeer op voor de andere drie landen, die eveneens af te rekenen hebben met toenemende interne onrust. Interne onrust die soms een uitlaatklep zoekt, en vindt, in het bredere Midden-Oostenconflict. Terzake drukt de heer Ramon zijn overtuiging uit dat de concrete situatie waarin mensen zich bevinden wel degelijk een impact heeft op de bredere politieke processen waarin ze betrokken zijn, of waarvan ze lijdend voorwerp zijn. Hoe beter de levenskwaliteit van de mensen, hoe meer open ze immers zullen staan voor een constructieve dialoog en voor constructieve vredesvoorstellen.

II.3. Tussenkost van de heer Stefaan Platteau

De heer Stefaan Platteau wenst zich enerzijds aan te sluiten bij de opmerkingen van de vorige sprekers nopens de evidente tekortkomingen inzake mensenrechten in de vier betrokken landen, maar anderzijds wil hij er toch ook op wijzen dat dit soort van BLEU-investeringsbeschermingsovereenkomsten in wezen louter een economische finaliteit hebben. Gezien de hoofddoelstelling gelegen is in de bescherming van onze eigen investeerders in het – min of meer verre – buitenland, is er m.a.w. in dergelijke verdragen niet veel marge meer om ook nog andere bekommernissen op te nemen. Aangezien het hier (toch minstens bij een paar van die landen) om belangrijke economische partners en afzetmarkten gaat, ligt de kwestie overigens des te gevoeliger. Men mag immers niet uit het oog verliezen dat een kleine, open economie als de Vlaamse, letterlijk moet leven van de export naar onder andere dat soort van landen. Een zeker pragmatisme dringt zich in deze dan ook op.

De door de minister aangehaalde schendingen van de mensenrechten en de vrij minimalistische invulling van de basisrechten van vrouwen, is volgens de heer Platteau overigens nog een stuk acuter voor wat betreft de situatie van lager geschoolde (of ongeschoolde) migranten uit het Indische subcontinent en uit Zuid-Oost-Azië. Daarvan is immers algemeen geweten dat ze in die landen heel vaak in abominabele omstandigheden tewerkgesteld en gehuisvest worden. In meer algemene zin leven ze daarenboven in een uiterst rechtsonzekere en zelfs vrijwel rechteloze situatie, met alle gevolgen van dien. De permanente dreiging van uitwijzing (zonder mogelijkheid tot beroep, en vaak met verlies van het totale loon) wordt door de autoriteiten van die landen als een zeer effectief drukkingsmiddel tegen die groep gehanteerd.

III. ALGEMENE BESPREKING : REPLIEK VAN DE MINISTER

In haar repliek onderschrijft de minister ten volle de bekommernis van de commissieleden inzake de mensenrechten in de partnerlanden van Vlaanderen. Ze wijst er daarbij op dat aan deze bekommernis reeds deels tegemoet is gekomen door het invoegen van een milieuclausule én een sociale clausule in de meest recente versie van de BLEU-standaardtekst. De clausules in kwestie werden hier echter nog niet gehanteerd, omdat de vier verdragen reeds eerder werden gesloten. In casu spelen in

de voorliggende verdragen dan ook enkel economische overwegingen mee.

IV. STEMMINGEN

IV.1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van acht stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van acht stemmen.

IV.2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd wordt het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Libanon inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 6 september 1999, ten slotte eveneens aangenomen bij unanimité van acht stemmen.

De verslaggever,

De waarnemend voorzitter,

Stefaan PLATTEAU

Johan WEYTS
